

RENAȘTEREA

ORGAN NAȚIONAL-BISERICESC SĂPTĂMÂNAL

Abonamentul anual: 400 Lei.

Director: Dr. I. MATEIU

Redacția și Administrația:
Cluj, Strada Iuliu Maniu Nr. 36.

Cenzurat.

Eu sunt lumina lumii,
cel ce vine după mine nu
va umbla în întuneric, ci
va avea lumina vieții.

Iisus, la Ioan 8, 12.

PACE SUFLETELOR

Biserica reprezintă pe pământ singura organizare socială, care nu se întemeiază și nu se sprijină pe o forță materială.

Puternica ei structură ierarhică și buna ei rânduială, care a înfruntat mulțimea veacurilor, a fost și a rămas model și pildă pentru o mai temeinică și o mai dreaptă organizare și cărmuire a oamenilor.

Țări și popoare mari, regi și împărați, stăpânitori de neamuri și de pământuri fără sfârșit, au simțit și au mărturisit umilința lor în fața puterii tainice a Bisericii.

Iar când împărățiile înălțate pe pământ numai din voința oamenilor, s'au năruit, singură biserica a rămas călăuză sigură, pentru ca oamenii să-și poată afla iarăși pacea și rostul vieții.

La poporul român viața de stat și biserica au fost aproape contopite. Apărarea țării, a însemnat totdeauna și apărarea bisericii, iar a fi în slujba bisericii însemna, că ești și în slujba țării și a neamului românesc.

În Ardeal, până la întregirea României, organizările politice au fost protivnice bisericii și neamului românesc. Singură or-

ganizarea bisericii românești reprezenta în Ardeal organizarea socială a poporului românesc. De aceea, nu poate fi legătură mai puternică și mai firească, decât cum este între poporul român și biserica lui.

Sunt însă perioade în dezvoltarea unui popor, când biserica pe lângă misiunea ei de organizare și de conducere, trebuie să facă să predomine spiritul ei dumnezeesc, rolul ei de mântuitoare a sufletelor.

În ceasurile de întunecare a cugetelor, de tulburare a minților și de rătăcire a drumurilor, slujitorii altarelor, aceia vor fi vrednici, cari vor simți profund că misiunea lor nu este dela oameni, ci în dar hărăzită dela Dumnezeu, ca să aducă în minți lumina cea adevărată, în cugete înțelegerea și în suflete pacea.

EM. PANAITESCU,
prof. universitar.

Cine cunoaște pe Domnul Hristos, cunoaște rostul tuturor lucrurilor.
R. Pascal

Nu e nimic în lume care să fie mai de admirat, decât omul care îndură nenorocirea cu curaj.
Seneca

TOT SEMNELE TIMPULUI

Lozinca din numărul trecut al foii noastre „Prin noi înșine“ — nu are să însemneze numai o frază banală.

Ar fi trist și dureros, dacă cetitorii nostri și mai ales preoțimea noastră o ar considera de atare. Noi, cari am lansat-o, ne-am gândit foarte serios la aplicarea ei, în viața preoților nostri, cari îndură azi atâtea mizerii. Să ne răzimăm numai pe stat și pe credincioși, ar însemna să nu vedem greșala în care am cădea.

Nici statul, nici credincioșii, chiar voind, nu pot mulțumi trebuințele unui intelectual.

Și preotul vrem să fie pe întreaga linie, un intelectual în înțelesul strict al cuvântului. Nu-l putem vedea, fără să ne doară, nici în o locuință, care nu se deosebește de a țăranilor, nici îmbrăcat în zdrențe, el și familia lui, nu înțelegem să se alimenteze prost și hrana lui să fie hrana unui om de rând. Acestea sunt condițiile principale, cari trebuie să le avem în vedere la întemeierea unei vieți de intelectual.

Lângă acestea este indispensabilă o lectură continuă, de cărți bune și folositoare, cari să-i sporească capitalul spiritual, să se așeze în rând cu alte tagme egale cu el.

Și numai din aceste necesități inexorabile, trebuie să vadă ori-ce om cu scaun la cap, că toate aceste re-

clamă un venit mai mare decât îl poate da statul și credincioșii.

Unde mai pui creșterea pruncilor la școale și alte multe trebuințe, pe cari le reclamă societatea dela preoțime.

Ajunși la concluziile acestea, urmează în mod firesc și logic, că preoții și chiar și soțiile lor și întreagă casa lor, trebuie să mai ni-zuiască și spre alte venituri, fie ele chiar cât de modeste.

Nu admitem, ca preoții să se indeletnicească cu afaceri incompatibile cu tagma lor, nu înțelegem să vedem preoții nici neguțători, nici samsari, nici arendași de beuturi și de alte indeletniciri nepotrivite.

Dar înțelegem, că nici unul să nu steie cu brațele încrucișate și să aștepte să-i vină pe nemuncite nici un gologan.

Preoții nostri pot face la țară legumărit, pomărit, stupărit, soțiile pot țese, pot face tot felul de pânzături de masă, de pat, de transport pentru fructe și cereale.

Preoții nostri se pot și trebuie să se ocupe cu creșterea vitelor, cu creșterea paserilor, cu adunarea de plante medicinale, cari se plătesc foarte bine, și în genere cu tot ce îi face iubiți de popor, și-i ține mai mult acasă în mijlocul credincioșilor.

Ori care din ramurile acestea de

FOILETON

Mici studii istorice. Cevă despre Maramureș și Muncaciu.

VIII.

Ideea episcopiei greco-catolice.

Aș vrea să le dau *ortodocșilor* maramureșeni un exemplu de stăruință *greco-catolică*; ce-au visat și-au făcut ei *vom putea face și noi!*

Ideea episcopiei greco-catolice de Baia-Mare este veche. Eu am găsit-o expusă (întâia oară?) într'un articol din ziarul greco-catolic „Gazeta de Transilvania“, anul 1844, p. 231/2. A scris-o acolo un popă greco-catolic cu oarecari înclinări literare, de-ale cărui încercări, însă, lumea de azi nu mai știe nimic. Doară „poet“ se credea el și îl credea *Foaia pentru minte* și Arume Pumnul! Aceasta am spus-o, pentruca să se înțeleagă și tonul scrisoarei sale către *Gazeta*.

Scrisoarea sună:

C. Homorod, 10 Iulie 1844.

Pium desiderium.

Românii de prin prejurul Băii mari, din județele Maramureș, Sătmari, Solnocul de mijloc și districtul Kiovar, adunându-se ori la bulciul din Baia mare, cu oarece doieșie să uită la dărâmurile vestitei biserici din mijlocul orașului, din care numai înaltul turn, mai dăunăzi prin sinucidere pângărit,*) mai stă întreg, amenințând norilor cu ascuțitul vârful și slobozind peste această frumușică cetate răsunul vechelor clopote și al oarelor aducătoare aminte de trecerea vieții noastre, iară celelalte ziduri ale păreților, mai mult sau mai puțin dărâmate, arată gigantica lucrare gotică din antichitate. De multe ori cetesc din oftările multora spre aceste dărâmături cuvintele: Mai bună soarte meritai tu, sfântă cumplită zidire!

Și cu adevărat să vedeți, Domnilor, în ce păreri, ba încă profeții, să slobod unii dintre dânșii! Găsi-veți? — Dar, ca să nu fiu spre greutate, vă

*) Aceasta este aluzie la sinuciderea unui „oficial cămăresc“ (Dominicus Guzmann) care (pe la 1822) s'a aruncat din acel turn — după ce s'a mărturisit și cuminecat, ca fost teolog absolut, ce 'n toate zilele cetia brevianul. (Notă din nota autorului).

spun înainte de ce veți găsi că așa caută unii la acele gigantice dărâmături ca la o ființă oarecând *biserică catedrală românească*. Doară mă rândeți? Ertăți-mă, Domnilor, eu după oftările altora am scris, apoi numai *pium desiderium*, însă lucrul nu este logicește cu neputință, *așadar poate și fi oarecând*; că nici în Oradia mare n'au fost înainte de anul 1777 episcopie de rând, apoi iată-o că dela trei-patru parohii cresc la 179 într'un timp de 67 ani. Dacă încă aicea este lucrul tot altmintealea.

Baia mare este mai ca un centru între sus numitele județe, care poate sânt cele mai *departate* dela episcopiile sale; așa *Maramureșul* știți cât este îndepărtat dela Ungvar, părțile Sătmariului dela Oradie, Kiovarul și Silvania dela Blaj?

Dar bieții oameni locuitori ale acestor ținuturi cu câte greutate au a se lupta, când pentru oarece dispenzație sau altă lipsă au de a merge la episcopie! Dar concurenții la clerică sau însuși clericii săptămâni întregi trebuie să petreacă călătorind pedestri sau plătind foarte scump cărașia!

Acestea încă sânt puține motive; celelalte singuri Dvoastră, Domnilor, le puteți înșira, socotind câte greutate și asuprelui curg din departarea cre-

economie îi poate aduce venite, ca să poată trăi și el și ajuta și pe alții.

Un preot lipit pământului de sărăcie, nu poate ajuta pe nimenea, nu poate învăța, căci învățătura lui nu prinde, nu poate avea autoritate.

Nu ne-am estins anume la derivatele ce se pot face din lapte, din ouă, din poame, căci acestea se înțeleg de sine, sunt tot atâtea ramuri ale economiei naționale și raționale.

Statul dă an de an din moșiile lui sute și mii altoi, preoții n'au decît să le ceară.

Stupii se înmulțesc prin îngrijire și tratament rațional, vitele ori cât de ieftine acum, grijite bine, spălate, nutrite, sunt căutate chiar de acasă, nu e nevoie să umble preotul ori casnicii lui prin târguri.

Dar apoi câte și mai câte indeletniciri nu sunt, cari altora le aduc venite și asigură existența, și ai noștri trec pe lângă ele, fără să le observe.

Unul primește o agentură de asigurare contra focului și asupra vieții și-i face ceva rost de venite, altul se îmbie la cutare ziar de corespondent — și câți preoți de ai noștri nu ar putea face pe corespondenții, cu plată cât de minimală, — alții fac în comunele lor foile cadastrale și rectifică foile funduare, și aceste lucruri toate se plătesc bine, — dar în acest scop se cere muncă, osteneală și mai presus de toate perseveranță.

Iată că lozinca „*Prin noi înșine*” ne scoate și din tutela statului și din mila credincioșilor. Cine nu înțelege acum, și mai ales acum, glasul vremii, acela se va scula dimineța și va adormi seara cu sărăcia în casă — și viața lui va fi mai mult un chin, decît o binefacere dela Dumnezeu.

Acum rămâne să alegeți, ori calea indicată de noi, ori prăbușirea materială și cu ea și cea morală.

† Dr. TEODOR MIHALI

A închis ochii aici în Cluj, Mercuri dimineța, 17 Ianuarie.

Pentru cetitorii noștri, numele ultimului memorandist este prea cunoscut.

Rolul lui, înainte de 1918, a fost al românului, care a stat în linia întâi a bătăliei, și nici temnița Vațului nu l-a clătit dela datoria față de poporul din care a eșit.

Durere, după 1918 a fost dat deoparte, căci slujbele provizorii ce i s'au dat, n'au mai fost potrivite pentru un bărbat cu trecutul lui, atât de frumos și nici cu pregătirea lui.

În anii din urmă s'a și plâns prietenilor, de tratamentul ce i-au aplicat cei ce erau în măsură să-l considere, — și de aceea a murit zdrobit și trupește și sufletește.

Episcopul nostru, aflând de trecerea lui din viață, a scris doamnei Mihali următoarea scrisoare:

*Mult Stimabilă
Doamnă Mihali,*

Moartea vrednicului Dvoastre soț și distinsului fiu al Ardealului m'a atins foarte dureros.

Rog pe bunul Dumnezeu să Vă dea tărie și putere ca să suportați cu rezignație creștinească această grea lovitură a sorții.

În loc de cunună pieritoare pe sicriul vechiului prieten și tovarăș de luptă am dăruit 1000 Lei la fondul eparhial al săracilor.

NICOLAE IVAN,
Episcopul Clujului.

dincioșilor și însuși a preoțimei dela arhipăstoriul său.

De ar da mâna tustrei luminații bărbați, preasfințiții episcopi, de a cărora eparhii să țin aceste finuturi, cunoscuta îndurare și spre folosul Românilor prea milostiva aplecare a prea bunului nostru prea înălțat monarh nu ne lasă a ne îndoi că peste oarecâtva timp, de nu noi, dar urmașii noștri vor să vadă episcopie în Baia mare; și așa s'ar plini a multora *pium desiderium*.

M. Noák-Szora.

Interesant este că M. Noac-Sora spune că ideea eră o dorință a multora; semn că pe la 1844 erau și greco-catolici sătui de Unghvár și Sătmar. Motivele lor erau practice, de administrație bisericască; astăzi ale noastre, ortodoxe, sunt și practice, dar sunt și *idealiste*: naționale, privind viitoarea unitate sufletească a neamului și consolidarea ei prin înlăturarea înrăuririlor străine și-ale scârbosului spirit confesional, practicat de conjurația greco-catolică, *politică-bisericască*.

Pentru astfel de scopuri idealiste trebuie dată luptă voinică!

G. Bogdan-Duică.

Biserica ortodoxă și teologia dialectică.

Se știe că după războiu s'a pornit o campanie de apropiere între confesiunile creștine, prin publicarea de cărți și ținerea de congrese și conferințe, în care se expuneau principiile și se lămuriau concepțiile singuritelor confesiuni. Biserica ortodoxă română și-a dat încă prețioasa sa contribuție prin Î. P. Sf. Mitropolit Bălan (Sibiu) și Nectarie (Cernăuți), P. Sf. Episcop Vartolomeiu (Râmnic), prof. V. Gheorghiu (Cernăuți), I. Mihailescu și V. Ispir (București), I. Lupaș (Cluj), Arhim. Scriban (Chișinău) ș. a. — Recent, ziarul german „*Jenaische Zeitung*” publică o substanțială și elogioasă dare de seamă asupra unei „conversații religioase”, susținută de un student român din Tohanul Branului, *Nicolae Balca*, tratând subiectul: „Biserica ortodoxă și teologia dialectică”. Și cum faptul că un student român a susținut cu un strălucit succes o problemă grea, în fața unor persoane de specialitate — profesori de teologie, — trebuie să constituie o mândrie pentru Biserica noastră, menționarea lui aci, cred, nu poate fi ceva superfluu.

„Teologia dialectică” („teologia crizei”, „teologia lui tu-eu”) — spune conferențiarul român, — e curentul religios ivit în protestantism după războiu, având de autor pe cunoscutul teolog K. Barth, secondat de F. Gogarten și Bruner. Curentul acesta s'a născut din criza vremii și înseamnă respingerea *idealismului* german și a *liberalismului* protestant, susținând că între lume și Dumnezeu, între om și Dumnezeu există o prăpastie peste care nu se poate trece. Dumnezeu e cu totul izolat de lume. Acest curent voiește să reînvioreze principiile fundamentale ale reformatorilor și să devalorizeze toate valorile creștine de până acum. Împotriva subiectivismului, cu urmări atât de funeste pentru protestantism, Barth susține existența unui abis între temporalitate și eternitate, pentru ca di-

vinul-absolut să nu fie întinat de omnescul-relativ. Între credință și știință nu există nici o legătură.

De influența acestei teologii — spune conferențiarul — s'a resimțit și Biserica ortodoxă, și de aci nevoia să-și fixeze atitudinea față de ea.

Biserica ortodoxă admite în general că teologia dialectică oferă posibilitatea pătrunderii în situația vremii, respinge însă afirmarea că între Dumnezeu și om nu există posibilitatea unui punct de legătură. După teologia dialectică, incarnațiunea Fiului lui Dumnezeu, care în teologia ortodoxă are însemnătate centrală, devine problematică. Apoi teologia ortodoxă susține că omul și după căderea în păcat și-a păstrat libertatea voci, și astfel faptele bune, în margini omenești, sunt posibile și necesare. Privită sub unghiul dogmei cristologice, teologia dialectică apare deci fără sens.

Teologia dialectică respinge mistică, pe când cea ortodoxă o susține, firește deosebind-o precis de mistică falsă.

Ultima consecință a teologiei dialectice, după concepția ortodoxă, este „golirea lumii de Dumnezeu”. Or teologia ortodoxă, față de cea apuseană, are un caracter cosmic mai pronunțat, și pune mai multă greutate pe învierea lui Iisus Hristos, pe transformarea lăuntrică a omului. Teologia dialectică, susține conferențiarul, e o apariție serioasă a vremii, însă nu poate duce la „plenitudinea vieții omenești”, la „plenitudinea Bisericii.”

După terminarea conferinței, rezumată după un rezumat, a urmat o viaie lămurire cu teologii protestanți, cari își apărau cu îndârjire punctele lor de vedere, atât de diferite de concepțiile teologiei ortodoxe, cărora însă conferențiarul român nu li-a rămas dator cu nici un răspuns.

Prof. Hedermann încheind „conversația religioasă”, a mulțumit în termeni foarte elogioși studentului român Balca pentru problema tratată. O. B.

Moțiunea Congresului misionar.

Congresul al IV misionar ortodox român, ținut la Chișinău, în zilele de 29 Oct.—1 Noemvrie a. tr., a votat o moțiune de 47 puncte, din cari mai principale sunt următoarele:

Să intervină cu toată insistența către sf. Sinod pentru punerea din nou a misionarilor în bugetul Statului, iar provizoriu în bugetele eparhiilor, plătindu-li-se cel puțin diurna și transportul.

Rugăm sf. Sinod să urgenteze înființarea unei asociații a intelectualilor ortodocși din toată țara, fixându-se o zi cât mai apropiată în care se vor pune în București bazele acestei asociații.

Să se constituie o asociație ortodoxă generală a tineretului român sub egida sf. Patriarhii, cu un oficiu special pe lângă sf. Sinod, fixându-se pentru fiecare an programul de activitate și elaborându-se și materialul didactic necesar (lecturi, plane, colecții de cântări religioase și morale etc.)

Să se înființeze pe lângă Institutul biblic o bibliotecă de studii pentru apologe-

tică și apologie creștină cum și o revistă periodică în acest sens.

Să se introducă religia în școalele secundare de toate gradele (comerciale, profesionale, de meserii, de contabilitate, de cooperatie, agricultură și horticultură, etc.).

Să se aplice legea de organizare bisericească referitoare la secția culturală a consiliului central bisericesc și a consiliilor eparhiale din toată țara.

Fiecare școală secundară și fiecare universitate va avea o capelă ortodoxă pentru tineretul școlar și universitar; unde nu este capelă să se afeceteze o biserică mai apropiată.

Educația morală din școala secundară să nu se mai facă pe temelia filosofiei profane, ci să se predea preotului.

Clasei a VI-a secundare să i se redea ora de morală (instrucție).

Rugăm pe conducătorii „Oastei Domnului” să formuleze statutul acestei societăți cât mai neîntârziat, pe baza dreptului canonic și sf. Sinod să se pronunțe definitiv asupra lui și a întregii mișcări.

Cronici religioase, pastorale, culturale, sociale și naționale.

Umblând cu Crucea.

Un frumos și creștinesc obicei are biserica noastră, ca în ajunul Bobotezei, preotul cu slujitorii bisericii să cerceteze casele credincioșilor, sfînjindu-le și ducând binecuvântarea Iordanului și a Domnului peste ele și locuitorii lor.

Cu această ocazie, preotul are prilej să schimbe câte o vorbă creștinească cu fiecare credincios. Mai cu seamă cu cei cari nu prea vin la biserică, cari lucrează în sărbători și fac și alte abateri. Preotul poate și trebuie să potrivească, ca să aducă în discuție astfel de lucruri, însă cu multă băgare de seamă, ca discuțiile să nu fie jignitoare, ci mai mult încurajatoare și îndrumătoare. Sensibilitatea credincioșilor fiind — în vremurile de azi — potențată, preotul trebuie să procedeze cu mult tact, ca să nu atingă această sensibilitate, care în cazul acesta ar depărta și mai tare credincioșii de biserică.

Acest obicei al umblării cu crucea este desconsiderat de mulți laici anticlericali, aderenți ai curentelor distructive, sau chiar dintre mulți indiferenți față de cele religioase, cari și din cauză că nu prea cunosc însemnătatea lui, sunt și ei cum zice sf. Scriptură „nici calzi nici reci” sau se ală-

tură și ei la corul celor, ce îndreaptă săgeți contra preoțimii zicând, că acest obicei se face de preoțime pentru darurile primite cu această ocazie. Durerea e mai mare atunci, când astfel de oameni sunt dintre intelectuali, sau chiar membrii ai organizațiilor noastre bisericesti.

Între astfel de împrejurări, noi preoții, avem datoria sfântă să explicăm însemnătatea acestui obicei prin legătura dintre jertfă și botez. Legătură ce a fost făcută și de Mântuitorul, când în fața jertfei supreme a ținut să spună lui Nicodim, că „de nu se va naște cineva din apă și din Duh nu va putea intra în împărăția cerurilor”.

Preotul nu face altceva, decât execută mandatul primit dela Cel care a spus cuvintele mai sus arătate și atunci acel om care se va naște din apă și din Duh, va înțelege că toate darurile — dela o fărîmă de tămâie, lumina, prescură, până la cei cari dau averi întregi și zidesc biserici ca voievozii vremurilor de demult — făcute în legătură cu biserică și serviciile divine, sunt niște ofrande în jurul jertfei supreme, adusă de Dumnezeu-Omul pentru împăcarea lumii

N. Gavra

F. O. R.

Parastasul pentru E. Gojdu.

În ziua de 4 Februarie a. c. se va săvârși un parastas în toate bisericile ortodoxe din Ardeal și Bănat, în amintirea neuitatului binefăcător E. Gojdu.

Acest act de pietate va lua proporțiile unei manifestații populare, prin faptul că prețutîndeni se vor rosti cuvântări ocazionale, arătându-se poporului importanța culturală-ortodoxă a fundațiunii Gojdu, care și astăzi este sechestrată la Budapesta. Sute de studenți nu pot beneficia de bursele însemnate,

ce le acordă an de an fundațiunea, ajutând astfel pregătirea serioasă a intelectualilor noștri de mâine.

De aceea, în ziua de 4 Februarie se vor vota moțiuni în fiecare parohie, acoperite de cât mai multe semnături, prin cari se va cere autorităților competente ale statului, să păsească energic la rezolvirea definitivă a acestei probleme de interes vital pentru Biserica și neamul nostru.

F. O. R.-ul a luat toate măsurile, ca inițiativa lui să se realizeze în proporții impresionante.

Acțiunea antirevizionistă.

Mișcarea de apărare românească împotriva campaniei de ponegrire, dusă de Budapesta în toate țările din Apus, începe să se afirme tot mai energic.

„Astra” a hotărît redactarea unei reviste periodice în limba franceză, unde vor fi demascate, cu argumente științifice, toate falsurile propagandei maghiare. În același timp se vor tipări tot aici, broșuri de lămurire în limba engleză și italiană.

Secția pentru Ardeal a Ligii antirevizioniste dându-și organele de conducere, lucrează acum de zor la sistemizarea măsurilor de organizare, spre a încadra în mișcare pe toți Românii din Ardeal, făcând din ei

un bloc viu și puternic, împotriva svârcolirilor dușmane de peste hotare.

Chemarea de trezire la datorie a străbătut și la Românii din America. Ziarele ne aduc vești despre o mare manifestație antirevizionistă ținută în orașul Cleveland, unul din centrele de agitație maghiară. Au luat parte mii de Români și cetățeni americani, în frunte cu ministrul nostru de acolo dl C. Davila, protopopul ortodox Ion Truția, consilierii Micei înțelegeri ș. a. cari au ținut să vestească în cuvântări însuflețite acțiunea Ungariei, atât de primejdioasă pentru pacea Europei și a lumii.

Familia creștină.

Înainte de a cerceta cauzele înstrăinării generației studentești de azi față de înaintașii lor, poșta s'a însărcinat a-mi aminti că am pierdut din vedere un lucru extrem de important. Mi-a adus o scrisoare dela un nepot al meu, care anul acesta a trecut de pe băncile secundare pe cele universitare. În consecință, îi trimisesem oarecari sfaturi. Iar acum mi-a venit răspunsul: „Mă povățuești să nu mă las influențat de curentele extremiste, ce circulă în vremurile acestea. Îți mulțumesc foarte mult și mă bucură faptul că pot să-ți spun deschis, fără să ascund nimic „fii liniștită”. Pot întări spusele mele cu fapte. La 22, 23 și 24 l. c., se ține congresul studentesc la Timișoara și cu toate că aș putea să profit de ocazie că trenul este gratuit, nu mă duc. Dacă congresul ar excela prin lucruri frumoase și utile, ce frumos ar fi! Dar așa, par'că văd, că o să citesc în ziare, că s'au făcut manifestații, însoțite de repetatele spargerii de geamuri și de capete. Se vede cale de o poștă, că nu se simt în stare să lupte pe cale spirituală.”

In ziua de azi și lucrătorii, oameni cu mai puține pretenții de intelectualitate, când au ceva de rezolvat se întrunesc, discută, trimet delegații și ajung pe calea asta la îndeplinirea scopului, pe când tinerimea intelectuală, care trebuie să se afle printre primele rânduri în marșul omenirii spre lumină, a rămas cu totul în urmă.”

Iată ce ar fi trebuit să precizez dela început. Nu putem generaliza cazuri sporadice. Sunt, încă mulți, cari nu gîndesc la fel cu cei porniți pe ură și învrăjbire. Sunt mulți și sufăr. Mediul, în care trebuie să se formeze, îi turbură. Nenumăratele greve, suspendări de cursuri amânări de examene și, în general, atmosfera de continuă frământare pentru chestiuni de imediată actualitate, le ia din farmecul vieții academice, care e camaraderie, respect pentru știință și pasiune pentru progres. Dar aceștia sunt copiii noștri cei buni. Eu mă gîndesc la copiii noștri cei rătăciți, pe cari avem datoria să-i îndreptăm.

S.

Sf. Liturghie la Radio. În ziarele și revistele bisericesti a pornit o vie discuție asupra chestiunii, dacă este admisibil să fie transmisă sf. Liturghie prin Radio. Părerile sunt împărțite, aducându-se argumente pro și contra. Mai nou s'a auzit și cuvântul învățatului episcop Vartolomei al Râmnicului, care aduce o serie de argumente contra acestei inovațiuni. După ce se va fi discutat în deajuns, problema va trebui să fie rezolvată de către Sf. Sinod.

Minunea din Bucovina.

Într'un sat din apropierea orașului Văscăuți s'a întâmplat un fapt de domeniul minunii. Țăranca Ioana Cosoriș, născând un copil normal, a căzut într'o stare de letargie. Inima nu-i mai bătea, corpul era rece. Rudele au crezut-o moartă și au așezat-o în sicriu, pregătindu-se de înmormântare. A doua zi însă, presupusa decedată s'a ridicat din sicriu. Sătenii au constatat cu uimire, că țăranca analfabetă știe acum să scrie și să citească, că ține adevărate predici celor ce vin s'o vadă, și că citează numeroase texte din Biblie cu o precizie surprinzătoare. Cazul acesta de minune a stârnit senzație enormă, și acum este un adevărat pelerinaj la casa țărancii. Medicii caută explicații științifice. Le vor putea da, sau se vor închina și ei în fața minunilor dumnezeiești?

O nouă lege a conversiunii.

Guvernul de azi, prezidat de dl Gh. Tătărescu, este hotărît să prezinte Parlamentului, îndată după validări, un nou proiect de lege cu privire la convertirea datoriilor agricole. S'a convenit să se reducă toate datoriile agricole cu 50%. Nu s'a

fixat încă termenul în care au să fie achitate datoriile astfel reduse, și nici dobânda ce trebuie să se plătească. În proiect se va introduce și principiul impreviziei, pentru ca legea să nu mai poată fi atacată ca neconstituțională. Asupra depunerilor încă nu s'a convenit, căci statul și Banca Națională au să supoarte ce s'a iertat debitorilor.

Consiliul central al Patriarhiei noastre a intervenit, ca să fie exceptate dela conversiune depunerile, pe cari le are Biserica la diferite bănci.

Cererea este justă și sperăm, că Guvernul va găsi soluția favorabilă.

Danii însemnate pentru biserică din Mănăstireni.

DI Dr. Eugen Dunca, prefectul județului Cluj, a dăruit sf. noastre biserici 24.000 Lei, pentru cumpărarea unui clopot.

Clopotul, în greutate de 300 kg. s'a și cumpărat, cu suma donată.

Sfințirea lui s'a făcut Duminecă în 17 Decembrie de către P. On, Consilier eparhial Dr. Seb. Stanca, și protopop Aurel Muntean, însoții de preoții Traian Sava-Bedeciu, Aurel Crainic-Bica, Vasile Moldovan-Văleni, Gheorghe Miulescu-Finciu și Nicolae Cosma, preot în loc, în prezența dlui Prefect.

Odată cu sfințirea clopotului s'au mai sfințit 2 acoperitoare pentru sf. Masă, în valoare de 3000 Lei, donate de către soțiile lui: Gavril Zirbo, episcop, Gavril Ghițe a Ghiți, Gavril Condor onaica, Ioan Popșea ipor, Ioan Ghițe dolgoz, din Mănăstireni și soția dlui Coldea Mihai, șeful oficiului poștal Tg.-Mureș II.

În numele sf. Biserici aduc profunde mulțumiri generoșilor donatori
Preot Nicolae Cosma

INFORMAȚIUNI

Servicii divine și predici în bisericile din Cluj. Duminică 21 Ianuarie c., la sf. Liturghie vor servi la *Catedrală*: P. On. Dr. Liviu G. Munteanu, Simion Vasinca, Sofron Vlad și diacon Vasile Bogdan. Predică Pr. Simion Vasinca. — La biserica „Sf. Nicolae”: Pr. Aurel Mușat, Valer Mateiu și diacon Anat. Scurtu. Predică Pr. V. Mateiu. — La biserica „Coborârea Duhului Sfânt”: Pr. Ioan Cociuban și Arhidiacon Dr. O. Bucevschi. Predică Pr. I. Cociuban.

Moartea prof. Dr. I. Cantacuzino. Duminică 14 Ianuarie a încetat din viață Dr. I. Cantacuzino, profesor la Universitatea din București. În el Țara pierde pe unul din cei mai mari savanți, care a dus peste hotare faima științei medicale românești. Fost ministru al sănătății, defunctul s'a dovedit și un mare patriot, servind interesele țării cu pricepere la conferința de pace. A cerut să i se facă o înmormântare simplă, fără discursuri și fără flori, iar banii astfel chivernisiți să fie dați Societății pentru combaterea tuberculozei al cărei președinte era. Ce frumos exemplu de suflet creștinesc. Să-i fie țărnă ușoară și amintirea neuitată.

Învățământul religios obligator în Austria. Guvernul vienez, respingând cererea social-democraților, a dispus, ca toți elevii fără excepție din școlile primare și secundare să învețe religioasă și anume aceea, pe care părinții lor o părăsiseră.

Iată o măsură înțeleaptă, care va da bune rezultate pentru educația tineretului de acolo.

Înfrânarea curentelor primejdioase. Consiliul de miniștri a ho-

tărât o serie de măsuri, cari se vor aplica de către autoritățile școlare, bisericesti și militare. În acest scop se vor modifica legile și regulamentele privitoare la disciplina universitară, interzicându-se studenților de toate categoriile să facă parte din orice organizare politică, precum și să participe la manifestațiuni publice fără aprobarea autorităților universitare.

Ministerele de instrucțiune și război vor prezenta de urgență proiectele de legi, pentru introducerea instrucției prerogimentare în școli, creându-se prin aceasta cadrul de ordine și disciplină națională a tinerei generațiuni.

S'a hotărât să se intervină și la autoritățile bisericesti, spre a-și da concursul lor la opera aceasta de în-sănătoșare morală.

Posturi nouă de învățători. În cele din urmă două luni, Ministerul instrucției a înființat 2676 posturi noi de învățători. Din acestea sunt: 41 în jud. Caraș, 20 în jud. Ciuc, 62 în jud. Cluj, 42 în jud. Făgăraș, 40 în jud. Hunedoara, 26 în jud. Maramurăș, 55 în jud. Murăș, 10 în jud. Năsăud, 77 în jud. Odorhei. Măsurile acestea sunt binevenite. Sperăm, că acelaș interes îl va arăta Ministerul și față de Biserică, asigurând plata posturilor vacante și a celor în curs de înființare.

Burse pentru elevii săraci. Tot din grija Ministerului de instrucție s'au acordat încă 1031 de burse noi, pentru elevii săraci dela toate categoriile de școli secundare, normale, profesionale și seminarii. Căminurilor și cantinelor universitare li s'a distribuit încă înainte de Crăciun suma de 3 milioane Lei.

CĂRȚI ȘI REVISTE

I. Lupaș, Carte de istorie bisericească ilustrată. București. Tip. Cărților Bisericești. 208 pagini. Prețul 70 Lei.

Distinsul academician și fruntaș al Clerului nostru, ne dă o nouă lucrare istorică, menită să popularizeze în rândul intelectualilor ortodocși, istoria bisericii creștine și naționale. Aceasta din două motive, deopotrivă de serioase. Unul de ordin religios, căci istoria bisericească oferă numeroase exemple de virtute, cari întăresc credința în evanghelia Mântuitorului nostru. Al doilea de ordin social-național, spre a înțelege evoluția și starea actuală a Bisericii cu toate așezămintele și idealurile ei. Este o confirmare a înțelepciunii exprimate de Mihail Cogălniceanu, că istoria — după Biblie — trebuie să fie cartea de căpetenie a popoarelor.

De obicei, expunerile din manualele cunoscute, sunt pedante și greoaie, cari fac lectura lor cu neputință. Grație talentului său, prof. Lupaș, scrie cu avânt, limpede și atrăgător, câștigând interesul cititorilor dela cele dintâi pagini. Istoria Bisericii curge

— sub condeiul lui — ca o poveste caldă, care te cucerește și te impresionează. Evenimentele sunt înfățișate sumar, cu importanța și consecințele lor bogate pentru biruința creștinismului. Iar viața Bisericii naționale se desface cu toate frământările, suferințele și realizările ei, pe cât de veridică pe atât și de cuceritoare, din paginile luminoase ce i le consacră. Chiar și evenimentele bisericesti din zilele noastre sunt tratate cu grijă și înțelegere. Valoarea lucrării sporește enorm, prin cele vre-o 90 de ilustrații și 20 planșe în culori, admirabil executate. Este o operă de reală valoare, pe care o recomandăm călduros fiecărui român și în deosebi fiecărui ortodox.

Biserica și problemele sociale. București. Tipografia Cărților bisericești. 1933. Prețul 60 Lei.

Patriarhia noastră a avut inspirația fericită de a pune la cale în fiecare iarnă, câte un ciclu de conferințe în Capitală, cari să abordeze chestiuni de actualitate privite în lumina doctrinei ortodoxe. Conferințele se țin în sala fundației Dalles. În anul trecut au fost dezvoltate, de către

conferențieri distinși, următoarele subiecte:

1. Î. P. S. Patriarh: Îndatoririle generației de azi. 2. St. Bogdan: Biserica și viața socială. 3. M. Manoilescu: Lupta ortodoxiei împotriva materialismului. 4. Ș. Ionescu: Ideea de dreptate ca forță socială. 5. N. Crainic: Tineretul și creștinismul. 6. V. Iordăchescu: Forța și dreptul. 7. Arhim. I. Scriban: Biserica și cultura mulțimii. 8. I. Nistor: Rolul politic și social al Bisericii. 9. V. Ispir: Misiunea creștină în România nouă. 10. I. Petrovici: Biserica și pacea. 11. I. Lupaș: Biserica și problemele asistenței sociale.

Importanța și utilitatea lor a îndemnat Patriarhia să le strângă într'un volum elegant și ieftin, care se găsește acum în vitrina tuturor librăriilor. În fiecare an vom avea de acum câte-un volum similar. Iată una din cele mai însemnate activități a Patriarhiei, vrednică de recunoștința tuturor aceluia, cari urmăresc cu interes curat dezvoltarea Bisericii noastre. Suntem siguri, că volumul va fi citit cu plăcere de preoțimea noastră, dar și de către intelectualii mireni, fiindcă vor găsi orientări sănătoase în atâtea probleme capitale ale vieții noastre moderne.

Dr. D. Stăniloae, În zadar. Statutul organic e șagunian. Sibiu 1933, Pagini 32. Este o replică scurtă și tăioasă la răspunsul dlui D. Braharu în chestiunea genezii legii noastre bisericesti de ieri. Spre a demonstra rolul aproape numai decorativ a lui Gh. Ioanovici, dl Stăniloae face o

paralelă între proiectul original al lui Șaguna și textul definitiv votat de Congresul național-bisericesc. Contribuția personală a lui Gh. I. la modificările intervenite nu rezultă de nicăiri. Socotim discuția închisă și sperăm că tinerii cercetători ai trecutului nostru, printre cari este și dl. Braharu, vor fi mai prudenți în aprecierea faptelor și oamenilor. Mai bine documentați, ei pot da lucrări utile.

Sfânta Mitropolie din Chișinău editează revista „Misionarul” cu un cuprins bogat de învățături folositoare preoților în activitatea lor pastorală și misionară. Le-o recomandăm spre abonare.

POSTA REDACȚIEI

Pr. Gh. C. în G. Scrisoarea deschisă, deși este bine motivată, nu-și are locul în foaia noastră, ci în revista cu pricina. Te rugăm să ne trimiți nouă articole din viața pastorală, mai ales că ai condei bun.

Dlul Gh. D. C. în B. Ne întrebi dacă am urmărit polemica dintre cei doi profesori bătăi și. De sigur. Cunoaștem atmosfera cam de mult și o deplângem. Grandomania și ignoranța se dau în spectacol, reeditând moravuri de cari trebuie să roșim. Și vom mai roși atâtea vreme, cât o să mai țină sistemul condamnabil de acolo, clădit din intrigă, minciună și anarhie.

Dlul I. R. în Lunca. Cu regret dar nu putem da clișeele dela Bobotează, fiind fotografiile nereușite. Tânărul Miclea Simion merită toată lauda pentru râvna cu care scoate crucea din Arieș.

ȘTIRI OFICIALE

Nr. 173—1934.

Comunicat oficial
către organele protopopești și parohiale

Pentru asigurarea vieții normale și progresării parohiilor, precum și pentru evitarea oricăror nedumeriri și animosități pe chestiuni epitropești, reinprospetăm dispozițiunile privitoare la redactarea conturilor de gestiune ale parohiilor:

Bugetele și socotelile parohiale de fine de an, împreună cu toate anexele lor, ca tablourile despre arenze, repartiții ș. c., se vor citi textual și în întregime în adunarea parohială ordinară și se vor promova spre revizuire în termenul legal, prevăzut în Instrucțiunea regulamentului afacerilor epitropești și însoțite de concluzele adunării parohiale în original. În aceste concluze se vor concretiza în cifre suma veniturilor și cheltuelilor bugetului, a intratelor și ieșitelor jurnalului de cassă, a soldului casei la 31 Decembrie, a conturilor capitalelor active și pasive și a inventarului.

Bugetele în câte 3 exemplare ni se vor promova aici toate deodată și cel mai târziu până la 15 Februarie și fiecare însoțit de concluzul adunării parohiale și de tabloul dării de cuît-repartiției pe anul care începe.

Conturile de gestiune, adică socotelile de fine de an ni se vor promova pentru fiecare parohie separat și din toate în intervalul dela 15 Februarie—1 Mai.

Toate ieșitele jurnalului de cassă vor fi justificate cu chitanțe în original, iar intratele cu contrachitanțe

și cu tablourile despre repartițiuni, discuri, arenze etc.

În contul capitalelor active se vor evidenția și toate chiriile, arenzile și repartițiunile de peste an.

Inventarul se va redacta conform indicilor din ordinul circular Nr. 277/1932.

Față de neglijenți se va proceda strict conform art. 32 din Instrucțiunea afacerilor epitropești Nr. 53 Ad. Ep. 1927.

Cluj, la 11 Ianuarie 1934.

Consiliul eparhial.

Nr. 7042—1933.

Circulară.

Sf. Arhiepiscopie a Bucureștilor, a înființat în anul 1932, o turnătorie rituală proprie pentru fabricarea luminărilor de ceară curată, în scopul de a satisface nevoile parohiilor sale, stând însă și la dispoziția oricărei alte Eparhii, ca la cerere să-i furnizeze orice cantitate de luminări, după nevoie. Prețul luminărilor de orice mărime este de Lei 170 Kgr. Se pot procura prin Arhiepiscopia Bucureștilor.

Cluj, la 19 Decembrie 1933.

Consiliul eparhial.

Nr. 7406—1933.

Comunicat.

În urma dispoziției luate de Sf. Sinod sub Nr. 1783 din 21 Dec. a. c., îndrumăm preoțimea noastră să facă rugăciuni în Dumineci și sărbători pentru sufletele celor morți în prigoana bolșevicilor din Rusia și pentru mângăerea și întărirea celor rămași în viață.

Cluj, la 28 Decembrie 1933.

Consiliul eparhial.

Tipografia Eparhiei ortodoxe române, Cluj.

